

LUKÁŠ EVŽEN MARTINEC - ČESKÁ VIZE

(*1958) opat augustiniánského kláštera na Starém Brně, Brno

zveřejněno v Kavárně iDNES.cz ve čtvrtek 12. listopadu 2009

„Úsvit v Čechách aneb Snaha, jak nebloudit ve tmě ani na Moravě.“

V následujícím textu zmíním některé skutečnosti, které nemůžeme neustále obcházet, chceme-li žít ve světle.

1) Česká republika se musí, ať se jí to líbí nebo ne, vyrovnat s postojem k otázce existence Boha, z toho plynoucího náboženství a života z víry svých občanů. To, co jsme v této otázce za posledních 20 let zakoušeli, je smutné postkomunistické dědictví, kterým je prosáklá naše společnost. Komunisté nevedli dialog s těmi, kdo k nim nepatřili, a neměli je ani v náležitě přirozené úctě. Třídní boj (i proti „tmářům“) bylo heslo dne přetrvávající desetiletí. Prosím, nezapomínejme ale, že „*Kde není Bůh, je všechno dovoleno*“. A také, že „*Bez Božtího požehnání je marné lidské namáhání*“. Opakované vytrubování do světa, že jsme bezkonkurenčně ateistický stát nám nepřinese ani více úcty, ani více důvěry.

2) Na předcházející bod navazuje následující. Je to recidiva „vyrovnání se“ s církví a ostatními denominacemi. V žádném případě to již nelze chápat pouze jako záležitost právní či ekonomickou, ale i sociální a etickou. Dvě dekády se různé vlády a parlament fakticky postavily (byť pasivně) po bok komunistů a jejich protiprávního jednání z poloviny minulého století. Tím však neoddělili dobro a zlo, čímž zanechali po sobě velmi špatné dědictví! Lidí alespoň „nějak věřících“ je minimálně jedna třetina, kterými se takto, byť nepřímou, pohrdá a stát se tak zbavuje mimo jiné potřebné potenciální síly např. v charitě nebo v jiných dobrovolnických aktivitách, tak potřebných pro společnost.

3) V naší zemi by mělo být jasně deklarováno, jakou cenu má život člověka. V žádném případě tím nemyslím jen opakovanou otázku potratů nebo eutanazie, ale komplexní vnímání člověka jako nejvyšší hodnoty společnosti. K tomu si dovoluji ještě přidat i otázku rodiny, která je základní a nenahraditelnou buňkou společnosti a také, že společnost nám nezadržitelně stárne, což nebude bez zanedbatelných následků.

4) Člověk je nejvyšší hodnotou naší společnosti. Pak z toho derivuje otázka adekvátního vztahu státu k jedinci. Např. ve vzdělávání. Současný stav financování vysokých škol na základě počtu studentů nepomáhá růstu v kvalitě vzdělávání. V blízké budoucnosti stav české populace tomuto aspektu ve vzdělávání nepomůže. Nemůžeme ale pominout ani sociální či zdravotní péči státu ke svým občanům, neboť jsou jedním z kritérií vyspělosti a etické úrovně společnosti.

5) Domnívám se, že bude nutno přistoupit ke změně fungování parlamentu, aby nebyl místem „obchodování“ s hlasy bez ohledu na vůli voličů, ale místem korektní politické práce. Samozřejmě, že to nastoluje otázku, jak financovat politické strany, bez kterých se momentálně neobejdeme, aby společnosti byly co nejvíce prospěšné. Otázkou také zůstává, jak reformovat výkon prezidentského úřadu, aby byl ku prospěchu naší vlasti. Současná situace, kdy jeden říká „to“ a druhý zase „ono“, neprospívá našemu dobrému jménu nejen v zahraničí, ale nepřináší více úcty ze strany našich občanů a respektu k tomuto úřadu.

6) Bez spravedlnosti se špatně žije přítomnost a nelze na ni stavět ani dobrou budoucnost. To, co obecně předvádí justice (byť světlé výjimky mohou existovat), je jen stěžejí akceptovatelné v rozvinuté demokratické společnosti, která stojí (nebo ne) na právních základech. Např., že justice je flagrantně přetížena (rozsudky jsou po dlouhých letech sporu často nevymahatelné nebo se zcela míjejí účinkem), věznice přeplněné - je tristně vypovídající samo o sobě.

7) Bájnému mýtu šířenému před 20 lety, že naším jediným a nejdůležitější „bohem“ je ekonomika, snad už dnes nevěří ani ten, kdo ho tak vehementně proklamoval. Pokud ekonomika nebude chápána jako jeden z nástrojů služby pro člověka a řízení společnosti a nebude-li ji zajímat spravedlnost, pak vždy bude pouze jedním z nástrojů moci, který může ohrožovat nejen jedince, ale nakonec i celou společnost.

8) V zahraniční politice se budeme muset rozhodnout, kterým směrem a s kým chceme společně kráčet. Není možné kulhat na dvě strany. Je úsměvně paradoxní, kolik mediálního humbuku se dělá kolem hypotetických restitucí většinou zchátralého majetku odsunutých Němců a jak snadno a rychle se prodávají domy jiným cizincům jednoho nejmenovaného města v Čechách.

9) Ekologie nemůže být jen předvolebním sloganem jedné politické partaje, nýbrž musí být předmětem pozornosti nás všech. Jinak nám hrozí nejen to, že naše krajina bude jednou - a nemusí to být až tak vzdálená budoucnost - neobyvatelná, ale možná, že už naše generace zahyne pod množstvím různých odpadů, které produkuje často jen proto, že naše ego nemá nikdy dost.

10) EU – rozšířený domov (termín, který při své návštěvě ČR použil Benedikt XVI.) nebo jen kontinent „dobrovolně – nedobrovolného“ svazku zemí, které si již v rámci celosvětové politiky nemohou dovolit existovat sami? A pokud by EU měla jednou pro nás znamenat skutečný domov, pak ho nejde deklasovat jen na zónu volného obchodu. Jakou filosofii života nám nabídne EU? Tu křesťanskou ignoruje. Lze však stavět na novopohanských principech udržitelnou společnost?

* * *

Malé vysvětlení. Pod slovem Bůh nemyslím primárně jen Otce nebo vladaře (SZ!) nýbrž vlastně subjekt absolutní (osobní) transcendence, která říká dnešnímu člověku musíš, nesmíš, když dorazí k hranicím hodnot, které v hloubi svého překřikovaného „já“ zná nebo aspoň tuší. Dostojevský mluví o hranicích, které nesmí překročit třesoucí se stvoření lidské. Z toho plyne idea kázně, či sebekázně. Člověk není pánem, je součástí kosmu s vymezenou úlohou, a to komu v kostele říkáme Bůh, tedy někdo i pro nás věřící nesmírně vzdálený, překračující, vykazující revoltujícího hedonistického člověka do patřičných mezí, plnící v prvním okamžiku roli hraničáře, volajícího člověka k jeho lidství, připomínající mu jeho závazky vůči sobě samému a tím i vůči druhému (srovnej vraždící mafie). Bůh je ale také ten, který chce a má moc naše mokvajících rány, jež na sobě vidíme a které nás štvou, zcela uzdravit. Záleží jen na nás, zda-li po tom toužíme.

* * *

Krátký epilóg. Aby se z výše popsaného alespoň něco realizovalo je zapotřebí, abychom my, občané ČR, měli ke své vlasti kladný vztah, tzn. rádi v ní žili a byli ochotni se pro ni i obětovat. Jinými slovy: aby ČR byla pro své občany skutečným domovem, zemí Bohu milou.

*ČESKÁ VIZE = deset nejdůležitějších hodnot, na kterých by měla stát budoucnost naší společnosti
KRÁTKÁ (cca 40 řádků, 1 strana A4) ESEJ (sloupek, črta, úvaha, reflexe, komentář, dialog, výzva,
poselství, zpráva, dopis, návod, kuchařka, seznam, grafika...) formulovaná pro závěrečný díl ročního
cyklu diskusí KABINET HAVEL – Úsvit v Čechách, který se uskuteční 19. listopadu 2009 v Brně.*